

یازدهم تجربی

آزمون
شبه ساز
امتحان
نهایی
ماز

۱۴۰۳/۰۸/۲۵

گروه آموزشی ماز

مرحله: ۱

زمان پاسخگویی: ۱۴۰ دقیقه

تعداد صفحه: ۷

ردیف	درس	تعداد صفحه	زمان پاسخگویی
۱	فارسی	۲	۳۰ دقیقه
۲	عربی، زبان قرآن	۲	۳۰ دقیقه
۳	ریاضی	۱	۴۰ دقیقه
۴	زیست شناسی	۲	۴۰ دقیقه

حق چاپ و تکثیر سؤالات به هر روش (الکترونیکی و ...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه آموزشی ماز» مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هر گونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سؤالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

مدت امتحان: ۳۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۸/۲۵	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: فارسی ۲
تعداد صفحات: ۲ صفحه	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	رشته: همه رشته‌های نظری	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز			آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)		نمره

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۰/۵	۱	معادل معنایی مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) مَهر یا امضای پادشاهان و بزرگان در ذیل یا پشت فرمان یا نامه (رقعه - تویع) ب) تاج و کلاه پادشاهان (افسر - خود)
۰/۵	۲	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) برو شیر درنده باش ای دغل ب) حلاوت سنج معنی در بیان‌ها
۱	۳	در هر یک از گزینه‌های زیر، یک غلط املائی وجود دارد. آن را بیابید و صحیح آن را بنویسید. الف) هزاهز و غریو - اظطراب و تشویش - آعاجی خادم - خیلناشان و سوار ب) حلال بی‌شبهت - اندک‌مایه ضیعت - وزر و وبال - حتام دنیا
۱	۴	املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. آزمون وی‌ای پی الف) چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش ب) در آن (سیماب‌گون - صیماب‌گون) امواج لرزان ز دیوار (مهرابش - محرابش) آمد به گوش خیال تازه‌ای در خواب می‌دید
۱	۵	با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. چه اندیشید آن دم کس ندانست چو آتش در سپاه دشمن افتاد الف) دو قید و یک مسند مشخص کنید. ب) کدام یک از حروف مشخص شده حرف پیوند وابسته‌ساز است؟ که مژگانش به خون دیده تر شد ز آتش هم کمی سوزنده تر شد
۱	۶	معانی فعل «شد» را در مصراع‌های زیر بررسی کنید. الف) زاهد خلوت نشین دوش به میخانه شد ب) قطره باران ما گوهر یکدانه شد
۱	۷	نوع حرف «را» در کدام عبارت، با نوع «را» در بیت «خدا را بر آن بنده بخشایش است / که خلق از وجودش در آسایش است» یکسان است؟ الف) دو هزار هزار درم به دیگر ممالک به مستحقان و درویشان دهند شکر این را. ب) تا این عارضه افتاده بود، بونصر نامه‌های رسیده را به خط خویش نُکت بیرون می‌آورد.
۱	۸	با توجه به عبارت زیر: «آن نامه را بخواند و دوات خواست و تویع کرد و گفت: چون نامه گسیل کرده شود، تو باز آی که پیغامی است سوی بونصر تا داده آید.» الف) چند فعل مجهول در متن وجود دارد؟ ب) معادل امروزی فعل مشخص شده را بنویسید.

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱/۵	۹	آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. آزمون وی‌ای پی الف) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی / کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست (جناس همسان - ایهام) ب) در آن دریای خون در دشت تاریک / به دنبال سر چنگیز می‌گشت (تناقض - استعاره) ج) زنخدان فروربرد چندی به جیب / که بخشنده روزی فرستد ز غیب (تشبیه - کنایه)
-----	---	---

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: فارسی ۲	ساعت شروع:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۸/۲۵	مدت امتحان: ۳۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌های نظری	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۲ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی			
گروه آموزشی ماز			
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)		
نمره			
۱۰	<p>در بیت زیر یک تشبیه بیابید و «مشبه‌به» آن را بنویسید.</p> <p>در آن باران تیر و برق پولاد میان شام رستاخیز می‌گشت</p>		
۱۱	<p>آرایه مناسب موارد مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) پس به کران آب فرود آمدند و خیمه‌ها و شرع‌ها زده بودند. ب) نادره کبکی به جمال تمام شاهد آن روضه فیروزه‌فام</p>		
۱۲	<p>نام پدیدآورنده دو مورد از آثار زیر به درستی بیان نشده است. درست آن‌ها را بنویسید.</p> <p>«فرهاد و شیرین: نظامی - بوستان: سعدی - بهارستان: جامی - تاریخ بیهقی: ابوالفضل بیهقی - تحفه الاحرار: وحشی بافقی»</p>		
۱۳	<p>به سوالات زیر پاسخ دهید:</p> <p>الف) مصرعی از شعر «زاغ و کبک» بنویسید که در آن واژه «تقلید» وجود دارد. ب) مصرعی از شعر «زاغ و کبک» بنویسید که تکمیل‌کننده «عاقبت از خامی خود سوخته» باشد.</p>		
(ج) قلمرو فکری (۸ نمره)			
۱۴	<p>معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>الف) در نابسته احسان گشاده‌ست ب) کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست ج) به خوناب شفق در دامن شام د) بونصر را بگوی که امروز درستم و در این دو سه روز بار داده آید که علت و تب تمامی زایل شد. ه) نیک کوفته شد و پای راست افگار شد. و) هر درختی را ثمره معین است.</p>		
۱۵	<p>مفاهیم «نظم آفرینش - وطن‌پرستی - اتکا به خود» به ترتیب در کدام ابیات زیر مشهود است؟</p> <p>الف) در ره عشق وطن از سر جان خاسته‌ایم تا در این ره چه کند همت مردانه ما ب) بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش ج) به ترتیبی نهاده وضع عالم که نی یک موی باشد بیش و نی کم</p>		
۱۶	<p>مفهوم مناسب ابیات زیر را از داخل کمانگ انتخاب کنید.</p> <p>الف) به آنچه می‌گذرد دل منه که دجله بسی / پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد (عدم وابستگی / ناپایداری زندگی) ب) کمال عقل آن باشد در این راه / که گوید نیستم از هیچ آگاه (بی‌نیازی عقل - ناتوانی عقل)</p>		
۱۷	<p>با توجه به عبارات زیر:</p> <p>«و این مرد بزرگ و دیرکافی، به نشاط، قلم در نهاد. تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود.»</p> <p>الف) منظور از «این مرد بزرگ» چه کسی است؟ ب) «قلم در نهادن» کنایه از چیست؟ ج) منظور از «نماز پیشین» چیست؟</p>		
۲۰	موفق باشید		

مدت امتحان: ۳۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۸/۲۵	ساعت شروع:	آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: فارسی ۲
تعداد صفحات: ۲ صفحه	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	رشته: همه رشته‌های نظری	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز		آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی	
ردیف	پاسخ‌برگ	نمره	

پاسخ‌های خود را به صورت دقیق، خوش خط و مرتب در این برگه وارد کنید.

(الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۰/۵ (الف) (ب)	۱
۰/۵ (الف) (ب)	۲
۱ (الف) (ب)	۳
۱ (الف) (ب)	۴
۱ (الف) (ب)	۵
۱ (الف) (ب)	۶
۱ (الف) (ب)	۷
۱ (الف) (ب)	۸

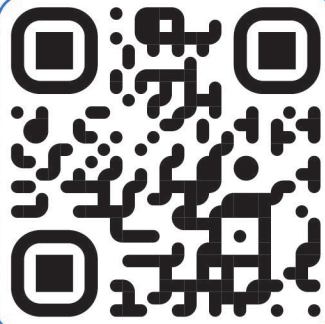
(ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱/۵ (الف) (ب) (ج)	۹
۰/۵ (الف) (ب) (ج)	۱۰
۱ (الف) (ب) (ج)	۱۱
۱ (الف) (ب) (ج)	۱۲

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: فارسی ۲	ساعت شروع:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۸/۲۵	مدت امتحان: ۳۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌های نظری	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۲ صفحه
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز	
ردیف	پاسخ‌برگ	نمره	
۱۳	(الف) (ب)	۱	
(ج) قلمرو فکری (۸ نمره) آزمون وی ای پی			
۱۴	(الف) (ب) (ج) (د) (ه) (و)	۴	
۱۵	(الف) (ج)	۱/۵	
۱۶	(الف) (ب)	۱	
۱۷	(الف) (ج)	۱/۵	
	موفق باشید	۲۰	

یازدهم تجربی

آزمون
شبه ساز
امتحان
نهایی
ماز

۱۴۰۳/۰۸/۲۵

گروه آموزشی ماز

مرحله: ۱

پاسخنامه تشریحی (حاوی راهنمای مصحح)

ویراستاران	مسئول درس	درس
اعظم نوری نیا فاطمه حمیدی	حسن وسکری	فارسی
کیارش پورمهدی روح الله اصغری	هاله کریمی محمدعلی تابان فر	عربی، زبان قرآن
نرجس تیمناک سپهر متولی	محدثه شیخعلی سید جواد نظری	ریاضی
شهیده رستمی رضا خازن - علی محمدزاده	مهدی جمالی	زیست شناسی

حق چاپ و تکثیر سؤالات به هر روش (الکترونیکی و ...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه آموزشی ماز» مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هر گونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سؤالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

نکات مهم برای گرفتن نمره کامل

۱. خوش خط و خوانا بنویسید: دقت کنید که نوشته‌هایتان خوانا و مرتب باشند. این کار نه تنها به فهم بهتر مطالب توسط مصحح کمک می‌کند، بلکه نظم و دقت شما را نیز نشان می‌دهد.

۲. استفاده از کلمات و جملات مشابه کتاب درسی: تلاش کنید پاسخ‌هایتان را با عبارات و اصطلاحات موجود در کتاب درسی هماهنگ کنید. این کار باعث می‌شود مصحح ببیند که به متن درسی تسلط دارید و مستقیماً از منابع درسی استفاده کرده‌اید.

۳. از نوشتن مطلب اضافی خودداری کنید: به هیچ وجه از حاشیه‌پردازی و نوشتن مطالب اضافی که در سؤال مطرح نشده است، خودداری کنید. فقط به پاسخ مستقیم سؤال پردازید و از اضافه کردن اطلاعات غیرضروری پرهیز کنید.

۴. نوشتن فرمول‌ها و مراحل کامل حل سوال: در مسائل محاسباتی، تنها جواب نهایی کافی نیست؛ شما باید مراحل کامل حل سؤال را به طور واضح و دقیق بنویسید. فرمول‌ها، مراحل محاسبه و دلایل انتخاب راه‌حل‌ها را حتماً ذکر کنید تا نشان دهید که روش حل مسئله را به خوبی متوجه شده‌اید.

۵. نوشتن یکاها و جواب نهایی: در دروسی که نیاز به محاسبات دارند، فراموش نکنید که علاوه بر نوشتن جواب نهایی، یکاهای مربوط به هر کمیت را هم درج کنید. یکای صحیح می‌تواند نشان دهد که شما به جزئیات دقت کرده‌اید و درک صحیحی از مفهوم سؤال دارید.

راهنمای پاسخنامه برای بچه‌های ماژی!

مصحح شو:

پاسخ دقیق سؤال این‌جا میاد و اسمش روشه: «مصحح شو»، می‌خواد شما رو به‌یه مصحح حرفه‌ای و دقیق تبدیل کنه که بدونین موقع ارزیابی جواب‌هاتون باید حواستون به چی باشه تا توی آزمون‌های بعدی دقیق‌تر عمل کنین. اگه جواب یه سؤال رو بشه به شکل‌های مختلف بیان کرد، اون هم، این‌جا بهتون گفتیم.

بررسی دقیق‌تر:

اگه پاسخ کوتاه یه سؤال کافی نباشه تا ببینین چطوری باید به جواب برسین، توی این بخش با بررسی دقیق‌تر جواب، سؤال رو براتون توضیح دادیم.

نقشه نهایی:

امتحان نهایی قوانین و قواعد خاص خودش رو داره؛ شما باید بدونین تیپ‌های رایج سؤال‌های امتحان نهایی چیه و باید چطوری بهش جواب بدین. این کادر، مشاوره حرفه‌ای ماست به شما تا فوت و فن‌های امتحان نهایی رو یاد بگیرین.

توی ۲۰ شو:

توی «۲۰ شو»، مبحث هر سؤال رو براتون مرور یا جمع‌بندی کردیم؛ «۲۰ شو» و درس‌نامه‌هاش دقیقاً فاصله بین نمره خوب و نمره ۲۰ رو براتون پر می‌کنه.

نکته طلایی:

با وجود «۲۰ شو»، که کلی درس‌نامه مفصل داره، باز هم اگه نکته مهم و مفیدی بود، توی این کادر براتون آوردیم.

نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌های نظری	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۸/۲۵	مدت امتحان: ۳۰ دقیقه
آزمون شبیه‌ساز نهایی:	ساعت شروع:	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۸ صفحه

گروه آموزشی ماز

آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی

ردیف	پاسخ‌نامه	نمره						
۱	<p>مصحح شو: الف) توقیع (۰/۲۵) ب) افسر (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>♦ در بخش لغت، طراحان آزمون نهایی، تیپ‌های مختلفی از سؤالات را مدنظر دارند. یک تیپ از این سؤالات، این است که با توضیح یک لغت، دو معادل معنایی در داخل کمانک می‌آورند تا دانش‌آموز معادل درست را انتخاب کند.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>☑ در این تیپ از سؤالات، معمولاً لغتی انتخاب می‌شود که توضیح بیشتری داشته باشد؛ یعنی از لغاتی که معادل معنایی کوتاه داشته باشد، اغلب پرهیز می‌شود. بنابراین هنگام خواندن واژه‌نامه پایان کتاب، به لغاتی که توضیح بیشتری دارد، حتماً دقت کنید و آن‌ها را به خاطر بسپارید.</p>	۰/۵						
۲	<p>مصحح شو: الف) ناراست، حیل‌گر (۰/۲۵) ب) شیرینی (۰/۲۵)</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>☑ در واژه‌نامه پایان کتاب، گاهی برای یک واژه معانی متعددی آمده است. شما باید در چنین حالتی، همه آن معانی را حفظ کنید. چون احتمال دارد طراح، سؤالی طرح کند که نیاز به دانستن همه معانی یک واژه داشته باشد.</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>♦ این تیپ، از معروف‌ترین نوع سؤالات لغت است و به جرأت می‌توان گفت که در همه آزمون‌های مهم، از آن سؤال طراحی می‌شود. در این گونه از سؤالات، جمله یا مصراع یا بیت می‌دهند و زیر یک واژه خط می‌کشند که باید معنی آن را بنویسید.</p> <p>♦ برای پاسخ دادن به این تیپ از سؤالات، دو نکته را به خاطر داشته باشید:</p> <p>۱- فقط معنی لغتی را که زیرش خط کشیده شده است، بنویسید.</p> <p>۲- اگر آن لغت چند معنی داشته باشد، نوشتن یکی از آن‌ها کافی است؛ هر چند نوشتن سایر معانی نیز اشکالی ایجاد نمی‌کند.</p> <p>♦ نکته مهمی که باید به خاطر داشته باشید این است که یادگیری لغت‌های واژه‌نامه، فقط در کسب یک نمره لغت اهمیت ندارد، بلکه در پاسخ دادن به سؤالات بخش املا، دستور، آرایه، معنی و مفهوم نیز حائز اهمیت فراوان است. پس با جرأت می‌توان گفت که یادگیری لغت‌های واژه‌نامه باید یکی از برنامه‌های مهم شما برای موفقیت در امتحان درس فارسی باشد.</p>	۰/۵						
۳	<p>مصحح شو: الف) اضطراب (۰/۵) ب) حطام (۰/۵)</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>♦ در یادگیری لغت‌های واژه‌نامه فقط به معنی اول لغت بسنده نکنید و بقیه معانی و دیگر توضیحاتی را نیز که در ادامه معنی آمده، یاد بگیرید؛ چه بسا این سؤال املا از همین توضیحاتی که در بخش واژه‌نامه کتاب درسی آمده طراحی شده باشد.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>☑ در این تیپ از سؤالات، اغلب از واژگانی استفاده می‌شود که اهمیت املائی دارند. پس در هر درس، سعی کنید فهرستی از این نوع واژگان تهیه کنید و شکل صحیح نوشتن و معانی آن‌ها را به خاطر بسپارید.</p> <p>واژگانی که اهمیت املائی دارند: واژه‌هایی که تلفظ یک یا چند حرف آن، مشابه، اما شکل نوشتن‌شان متفاوت است. این نوع حروف، شش دسته‌اند:</p> <table border="1"> <tr> <td>ح / ه = محراب - مستحقان</td> <td>ص / س / ث = بونصر - سوری</td> <td>غ / ق = رقعہ - دغل</td> </tr> <tr> <td>ت / ط = اضطراب - ضیعت</td> <td>ز / ض / ظ = عارضہ - غزو</td> <td>همزه / ع = علت - اعیان</td> </tr> </table>	ح / ه = محراب - مستحقان	ص / س / ث = بونصر - سوری	غ / ق = رقعہ - دغل	ت / ط = اضطراب - ضیعت	ز / ض / ظ = عارضہ - غزو	همزه / ع = علت - اعیان	۱
ح / ه = محراب - مستحقان	ص / س / ث = بونصر - سوری	غ / ق = رقعہ - دغل						
ت / ط = اضطراب - ضیعت	ز / ض / ظ = عارضہ - غزو	همزه / ع = علت - اعیان						

- غذا: خوراک - غزا: جنگ و پیکار - قضا: تقدیر و سرنوشت (فارسی دهم، درس شانزدهم)
- صفیر: صدای بلند و تیز - سفیر: فرستاده، نماینده (فارسی یازدهم، درس پنجم)
- قربت: نزدیکی - غربت: دوری، تنهایی (فارسی دوازدهم، درس یکم و دهم)

کلمات

۴

مصحح شو:

(الف) محرابش (۵/۰) (ب) سیماب گون (۵/۰)

نقشه نهایی:

در این تیب از سؤالات، داخل کمانک دو واژه می آورند که دانش آموز باید املائی مناسب را انتخاب کند. این واژه‌ها اغلب یا واژه‌های هم‌آوا هستند یا کلماتی که اهمیت املائی دارند.

کلمات املائی مهم دروس یک تا سه:

حلاوت	اقبال	صنع	تیمار	دغل	هزاهز و غریو
صعب	سرسام	محبوب	متحیر	عارضه	آغاجی
کتان	زایل	گسیل	مثقال	ضیعت	صلت
حطام	رقت	راغ	خطوات	مقارب	غرامت

املا:

مبحث املا در واقع در سه شکل خودنمایی می‌کند:

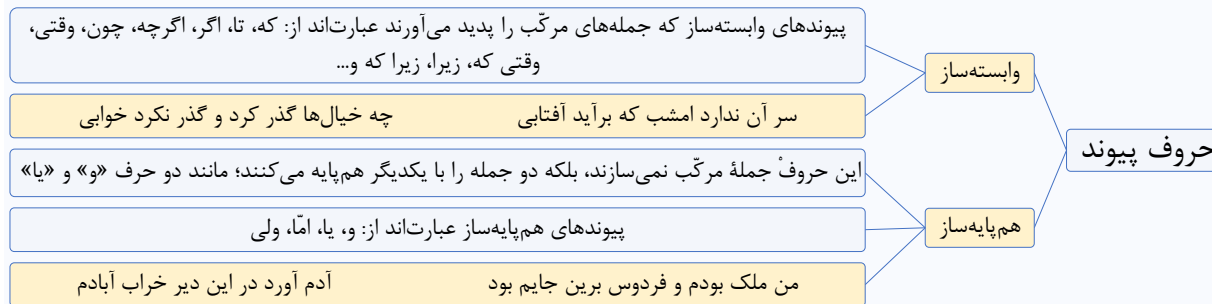

۵

مصحح شو:

(الف) آن دم یا هم یا کمی: قید (ذکر دو مورد و هر مورد ۲۵/۰) - تر یا سوزنده‌تر: مسند (۲۵/۰) (ب) که (۲۵/۰)

نقشه نهایی:

	<p>نکته طلایی:</p> <p>بعضی از حروف وابسته‌ساز مثل «تا»، «چون» و «که»، گاهی حروف پیوند و گاهی حروف اضافه و... هستند. مثلاً «چون» در معنای «وقتی که» حرف ربط و در معنای «مثل» حرف اضافه است.</p> <p>● میان‌گریه می‌خندم که چون شمع اندر این مجلس ● خلوت‌گزیده را به تماشا چه حاجت است</p> <p>زبان آتشینم هست لیکن در نمی‌گیرد ← حرف اضافه: مانند چون کوی دوست هست به صحرا چه حاجت است ← حرف ربط: وقتی که</p> <p>قید:</p> <p>بخشی از جمله است که جمله یا جزئی از آن را مقید می‌کند یا توضیحی دربارهٔ زمان، مکان، حالت، تردید، یقین، تکرار و... را به جمله می‌افزاید.</p> <p>به آنچه می‌گذرد دل منه که دجله بسی پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد</p> <p>بعضی از کلمات در جمله فقط نقش قید می‌پذیرند که به آنها قید «مختص» می‌گویند، مثل «همیشه»، «هرگز»، «هنوز»، «همواره»، «البته»، «اکنون»، «متأسفانه»، «ناگهان»، «نیز و...».</p> <p>ناگهان پرده برانداخته‌ای یعنی چه؟ مست از خانه برون تاخته‌ای یعنی چه؟</p>	
۱	<p>مصحح شو: آزمون وی ای پی</p> <p>الف) فعل غیراسنادی به معنی «رفتن» (۵/۰) ب) فعل اسنادی (۵/۰)</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>◇ در زبان فارسی بعضی از فعل‌ها دو یا چند معنی دارند که در جمله‌های مختلف در معانی متفاوت به کار می‌روند. فعل‌های «است»، «نیست»، «شد»، «گرفت»، «گذشت»، «ماند» و... از این دسته‌اند.</p> <p>◇ فعل «شد» در دو معنی به کار می‌رود:</p> <p>الف) به عنوان فعل اسنادی (ربطی) در جمله‌هایی که با نهاد و مسند می‌آیند. مثل:</p> <p>● تنها نه من به دانهٔ خالت مقیدم ● این دانه هر که دید گرفتار دام شد</p> <p>نکته: برای تشخیص فعل اسنادی «شد» بهترین شیوه آن است که اگر بتوان به جای فعل «شد»، فعل «گشت» در جمله قرار داد، می‌توان مطمئن بود که این فعل از نوع اسنادی است.</p> <p>● آن درختی که همه عمر بکشتم به امید ● دوش در فرقت تو خشک شد و بار نداد</p> <p>گشت</p> <p>ب) به معنی «رفت» به کار می‌رود. این معنا اغلب در متون گذشته کاربرد دارد.</p> <p>● همه آرام گرفتند و شب از نیمه گذشت ● آن که در خواب نشد چشم من و پروین است</p> <p>رفت</p>	۶
۱	<p>مصحح شو:</p> <p>گزینهٔ «ب» (۱ نمره) - «را» فک اضافه است. (اشاره به نوع «را» شامل نمره نمی‌باشد).</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>◇ انواع حرف «را» یکی از سؤالات متداول آزمون نهایی است که باید با دقت همهٔ انواع آن را در متن درس‌ها بیابید تا به مرور یاد بگیرید. امروزه حرف «را» فقط نشانهٔ مفعول است؛ اما در گذشته هم به عنوان حرف اضافه به کار می‌رفت و هم فک اضافه.</p> <p>نکته طلایی:</p> <p>◇ اغلب حرف «را» به جای کسرهٔ مضاف بعد از مضاف‌الیه قرار می‌گیرد و در این صورت مضاف‌الیه مقدم بر مضاف می‌شود. برای پیدا کردن فک اضافه، بهترین راه این است که جمله یا بیت را به نثر ساده و روان امروز درآورید. اگر مضاف و مضاف‌الیه در کنار هم قرار گرفتند و حرف «را» حذف شد یا به بعد از ترکیب اضافی منتقل گردید، حرف «را» فک اضافه است. مثل:</p> <p>فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم - سقف فلک را بشکافیم و طرحی نو دراندازیم.</p>	۷

	<p>انواع را:</p> <ul style="list-style-type: none"> مفعولی <ul style="list-style-type: none"> بعد از مفعول می آید. هنگام تنگدستی در عیش کوش و مستی کاین کیمیای هستی قارون کند گدا را گدا را قارون کند. حرف اضافه <ul style="list-style-type: none"> به جای حروف اضافه‌ای مثل «از، در، برای، بر و به» می‌نشیند. غرور حسنت اجازت مگر نداد ای گل که پرسشی نکنی عندلیب شیدا را از عندلیب شیدا پرسشی نکنی. فک اضافه <ul style="list-style-type: none"> اگر یک ترکیب اضافی را از حالت اضافه خارج کنند و حرف «را» جانشین کسره اضافه شود، به آن «فک اضافه» می‌گویند. تو را آتش عشق اگر پر بسوخت مرا بین که از پای تا سر بسوخت آتش عشق اگر پر تو را سوزاند
--	---

۱	<p>۸</p> <p>مصحح شو:</p> <p>الف) دو فعل مجهول: کرده شود و داده آید (۰/۵) ب) شود (۰/۵)</p> <p>نقشه نهایی:</p> <p>در فعل مجهول انجام‌دهنده کار نامشخص است. مثلاً در عبارت «نامه نوشته شد» مشخص نیست نامه را چه کسی نوشته است. برای ساختن جمله مجهول روش‌های زیر را باید رعایت کرد:</p> <pre> graph TD A[نهاد جمله را حذف می‌کنیم.] --> B[مفعول جمله را به جای نهاد می‌نشانیم و اگر بعد از مفعول، حرف «را» آمده باشد آن را حذف می‌کنیم.] A --> C[فعل اصلی جمله را به صفت مفعولی (بن ماضی + ه) تبدیل می‌کنیم.] C --> D[با فعل (شدن) متناسب با زمان و شناسه فعل اصلی، فعل جدیدی می‌سازیم.] </pre> <p>مثال:</p> <ul style="list-style-type: none"> دکتر شریعتی کتاب کویر را نوشته است. (معلوم) → کتاب کویر نوشته شده است. (مجهول) آیا باز هم ایرانیان شاهکارهایی چون شاهنامه خواهند سرود؟ (معلوم) → آیا باز هم شاهکارهایی چون شاهنامه سروده خواهد شد؟ (مجهول) <p>نکته طلایی:</p> <p>✓ فرق بین فعل مجهول و فعل اسنادی را بدانید و فریب نخورید. قبل از فعل «شد» در جمله مجهول صفت مفعولی می‌آید؛ اما قبل از فعل اسنادی «شد» صفت مفعولی نیست. مثال:</p> <p>هوا تاریک شد (اسنادی) درخت کاشته شد (مجهول)</p>
---	--

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱/۵	<p>۹</p> <p>مصحح شو:</p> <p>الف) جناس همسان بین چنگ (ساز موسیقی) و چنگ (مشت و پنجه) (۰/۵)</p> <p>ب) دریای خون استعاره از میدان جنگ (۰/۵)</p> <p>ج) کنایه (زندان به جیب فروبردن) کنایه از تفکر (۰/۵)</p>
-----	---

بررسی دقیق تر:

جناس تام یا همسان: دو واژه که در نوشتار و خوانش کاملاً شبیه به هم هستند، اما در معنی متفاوت اند.

● گر چین سر زلف تو مشاطه گشاید عطار به یک جو نخرد نافه چین را
 «چین» در مصراع اول با توجه به واژه زلف به معنای «پیچ و تاب» و «چین و شکن» است و در مصراع دوم نام «کشور چین» است.

استعاره: همان تشبیه است که تنها «مشبه‌به» آن ذکر می‌شود. برای پیدا کردن این نوع استعاره، ابتدا باید تشخیص دهیم که کدام واژه در یک بیت در معنای حقیقی خود به کار نرفته است و منظور شاعر از آن واژه مفهوم دیگری است. مثلاً در بیت زیر:

● ای بسا شب که من خشکلب از حسرت تو بر زمین ریختم از دیده تر مروارید
 متوجه می‌شویم که از چشم تر، مروارید نمی‌ریزد. پس مروارید باید در معنای غیرحقیقی به کار رفته باشد. حالا باید دید آیا می‌توان پی به مقصود اصلی شاعر برد. مسلماً آنچه از چشم می‌ریزد اشک است. پس شاعر در ذهن خود اشک را به مروارید تشبیه کرده و سپس با حذف مشبه، تنها مشبه‌به را در بیت آورده است.

نقشه نهایی:

این تیپ از سؤالات در بخش آرایه‌های ادبی، جزو سؤالات آسان است؛ چون طراح دو آرایه را نام می‌برد که شما باید یکی را انتخاب کنید. حتی شانس هم در جواب درست این گونه از سؤالات دخیل است. پس به هیچ وجه آن‌ها را بی‌پاسخ نگذارید.

کنته طلایی:

✓ در چنین سؤالاتی طراح سعی دارد آرایه‌هایی را انتخاب کند که دانش‌آموزان در پاسخ آن دچار تردید شوند. مثلاً ایهام و جناس همسان یا تضاد و تناقض تا حدودی شبیه به هم هستند و بعضی از دانش‌آموزان در درک آن مشکل دارند. پس باید به دقت این آرایه‌های مشابه را بشناسید.

ننایه:

۱) کنایه‌ها اغلب از چند واژه تشکیل می‌شوند که می‌توان آن‌ها را به شکل مصدری بیان کرد:

◆ دست به جیب بودن	◆ آب در هاون کوبیدن	◆ پشت دست را داغ کردن	◆ چند مرده حلاج بودن
◆ کمر بستن	◆ دل بستن	◆ سپر انداختن	◆ بور شدن
◆ چشم به راه بودن	◆ بازار شکستن	◆ موی شکافتن	◆ دامن‌کشان بر زمین راه رفتن
◆ دسته گل به آب دادن	◆ دست و پای خود را گم کردن	◆ تنگدست بودن	◆ افسارگسیخته بود
◆ سماق مکیدن	◆ آب به غربال بردن		

۲) صفت‌های مرکب و صفت‌های جانشین اسم و صفت‌هایی که معنای ظاهری آن‌ها مدنظر نیست، کنایه به حساب می‌آیند:

- ◆ دل سوخته
- ◆ پختگان (با پختگان گو این سخن)
- ◆ سیاه‌بخت

۰/۵

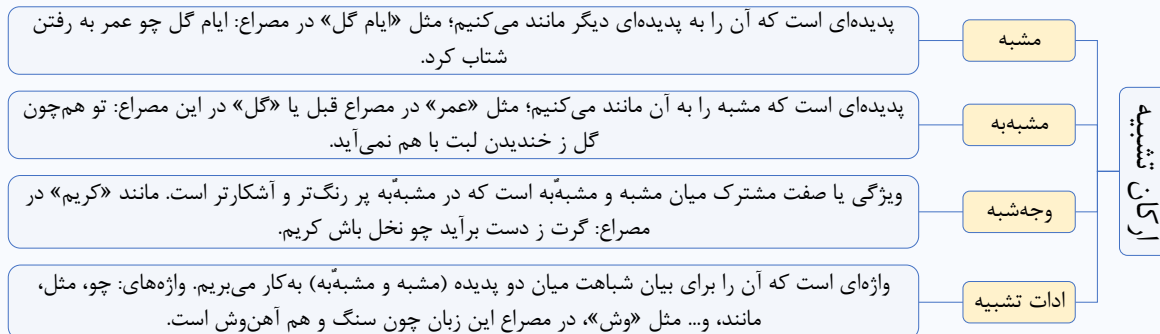
۱۰

مصحح شو:

«باران» مشبه‌به است (۰/۲۵)

باران تیر (۰/۲۵)

ارکان تشبیه:

نکته طلایی:

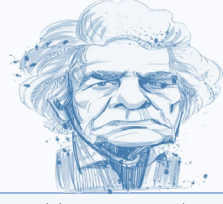
از بین ارکان تشبیه، ادات و وجه شبه می‌توانند حذف شوند. گاهی با حذف این دو رکن، مشبه و مشبه‌به در کنار هم با کسره قرار می‌گیرند که به آن اضافه تشبیه می‌گویند. اغلب در چنین حالتی، جای مشبه و مشبه‌به عوض می‌شود. مثل: چراغ دانش، شاخه محبت و آینه دل.

مصحح شو:

الف) مجاز از رودخانه (۵/۰) ب) ایهام ۱- بیننده ۲- زیبارو (۵/۰)
راهنمای مصحح: اشاره به صرفاً خود آرایه، شامل نمره کامل است.

نقشه نهایی:

یکی از تیپ‌های سؤال در بخش آرایه‌های ادبی این گونه است که با مشخص کردن یک یا چند واژه از شما می‌خواهند نام آرایه را بنویسید. با توجه به این که طراحان کلمه را مشخص می‌کنند، پیدا کردن آرایه برای دانش‌آموز ساده‌تر است.

مجاز:

ایهام:

در لغت به معنای «به وهم و گمان افکندن» است؛ اما در اصطلاح ادبی، آوردن واژه‌ای است که حداقل دو معنی دارد. از آنجا که ذهن خواننده برای درک مفهوم اصلی آن از نظر شاعر، بر سر دوراهی قرار می‌گیرد و دچار شک و تردید می‌شود، همین مسئله لذت ذهنی و روحی در او ایجاد می‌کند. مثلاً در بیت:

آواز تیشه امشب از بیستون نیامد / گویا به خواب شیرین فرهاد رفته باشد

با دیدن واژه «شیرین» می‌توان گفت فرهاد به خواب گوارا و خوشی فرو رفته است؛ اما واژه «فرهاد»، شیرین (معشوق فرهاد) را هم به ذهن متبادر می‌کند؛ یعنی شیرین خواب فرهاد را دارد می‌بیند.

نقشه نهایی:

یکی از تیپ‌های سؤال در بخش آرایه‌های ادبی این گونه است که با مشخص کردن یک یا چند واژه از شما می‌خواهند نام آرایه را بنویسید. با توجه به این که طراحان کلمه را مشخص می‌کنند، پیدا کردن آرایه برای دانش‌آموز ساده‌تر است.

مصحح شو:

تحفه الاحرار : جامی (۵/۰)

فرهاد و شیرین: وحشی بافقی (۵/۰)

نقشه نهایی:

در پایان هر بخش از درس، نام کتاب و نویسنده آورده شده است. سؤالات بخش تاریخ ادبیات، معمولاً از این قسمت‌ها طرح خواهد شد. بنابراین باید با دقت همه کتاب‌ها را با نام نویسندگان‌شان حفظ کنید.

نکته طلایی:

گاهی دو نویسنده کتاب‌های مشابهی دارند که طراحان برای فریب دانش‌آموز از آن استفاده می‌کنند. مثلاً خسرو و شیرین کتابی از نظامی است و فرهاد و شیرین از وحشی بافقی است. طراحان می‌توانند با جابه‌جایی اسامی کتاب‌ها و نویسندگان کار را برای دانش‌آموزان سخت کنند.

تاریخ ادبیات:

نوبت اول		
نام اثر	نام و مشخصات شاعر یا نویسنده	توضیحات
فرهاد و شیرین	وحشی بافقی	نظم
بوستان	سعدی	نظم
بهارستان	جامی	نثر، آمیخته به نظم
تاریخ بیهقی	ابوالفضل بیهقی	نثر
تحفه الاحرار	جامی	نظم (شعر زاغ و کبک)
شعر «در امواج سند»	مهدی حمیدی شیرازی	در قالب چهارپاره (دوبیتی پیوسته)
گلستان	سعدی	نثر، آمیخته به نظم
عباس میرزا، آغازگری تنها	مجید واعظی	نثر
زندان موصل	کامور بخشایش	خاطرات اسیر آزادشده، اصغر رباط جزئی
لیلی و مجنون	نظامی گنج‌ای	نظم
تذکره الاولیا	عطار نیشابوری	نثر
میرصادق‌العباد من القید الی المعاد	نجم‌الدین رازی (معروف به دایه)	نثر (درس باران محبت)
غزلیات شمس	جلال‌الدین محمد مولوی	نظم
اسرارنامه	عطار نیشابوری	نظم
الهی‌نامه	سنایی غزنوی	نظم
منطق‌الطیر	عطار نیشابوری	نظم
مثنوی معنوی	جلال‌الدین محمد مولوی	نظم (در ۶ دفتر)
زندگانی جلال‌الدین محمد، مشهور به مولوی	بدیع‌الزمان فروزانفر	نثر
اسرار التوحید	محمد بن منور	نثر (در کرامات پدر بزرگش ابوسعید ابوالخیر)
روزها	دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن	نثر (خاطره نویسی)
نوبت دوم		
هم‌صدا با حلق اسماعیل	سید حسن حسینی	نظم
چشمه روشن	غلامحسین یوسفی	نثر (نقد اشعار شاعران فارسی)
شاهنامه	فردوسی	نظم
روضه خلد	مجد خوافی	نثر، آمیخته به شعر
حمله حیدری	باذل مشهدی	نظم
کلیده و دمنه	ترجمه ابوالمعالی نصرالله منشی	نثر داستانی (کبوتر طوقدار)
جوامع‌الحکایات و لوامع‌الزویات	محمد عوفی	نثر داستانی
شلوارهای وصله‌دار	رسول پرویزی	نثر داستانی (قصه عینکم)
سه دیدار	نادر ابراهیمی	نثر
ماه نو و مرغان آواره	رابیندرانات تاگور (شاعر هندی)	ادبیات جهان (شعر)
پیامبر و دیوانه	جبران خلیل جبران	ادبیات جهان (نثر)
دیوان غربی - شرقی	یوهان ولفگانگ گوته	ادبیات جهان (شعر)
پرنده‌ای به نام آذرباد	ریچارد باخ، ترجمه سودابه پرتوی	ادبیات جهان (نثر داستانی)

۱	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) در پی او کرد به تقلید جای (۰/۵) ب) رهروی کبک نیاموخته (۰/۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>♦ یکی از متداولترین سؤالات در بخش حفظ شعر این است که طراح مصرعی از یک بیت را می‌آورد و از دانش‌آموز می‌خواهد که مصراع دیگر را بنویسد. نوع دیگر سؤال به این صورت است که با آوردن یک یا چند واژه، می‌خواهد بیتی را که این واژه‌ها در آن وجود دارد، بنویسد. چون تعداد شعرخوانی در کتاب فارسی، چهارتاست، بنابراین باید با دقت این اشعار را حفظ کنید تا به آسانی بتوانید به این سؤالات پاسخ دهید.</p>	۱۳
(ج) قلمرو فکری (۸ نمره)		
۴	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) نیکی و بخشش خدا همیشگی است. (۰/۵)</p> <p>ب) انسان اندیشمند بخشنده و جوانمرد است (۰/۲۵) و انسان‌های دون‌همت و پست (۰/۲۵) مغز و خرد ندارند و (فقط) پوست هستند. (۰/۲۵)</p> <p>ج) در تاریکی غروب (۰/۲۵) در سرخی آسمان (۰/۲۵) ایران کهن را غرق خون دید. (۰/۲۵)</p> <p>د) به بونصر بگو که امروز تندرستم (۰/۲۵) و در این دو سه روز، اجازه ملاقات به مردم داده شود؛ (۰/۲۵) زیرا بیماری و تب کاملاً برطرف شد. (۰/۲۵)</p> <p>ه) به شدت مجروح شد (۰/۵) و پای راستش زخمی شد (۰/۵)</p> <p>و) میوه‌ی هر درختی مشخص است. (۰/۲۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>♦ از این بخش در آزمون نهایی ۴ نمره می‌آید. ۲ نمره برای معنی شعر و ۲ نمره برای معنی نثر. حتماً باید همه واژه‌های دشوار را معنی کنید و اجزای جمله را هم به شیوه عادی برگردانید.</p> <p>نکته طلایی: </p> <p>☑ اگر بیت یا عبارتی را نتوانستید به شکل کامل معنی کنید، لااقل کلمات دشواری که معنای آن‌ها را می‌دانید، حتماً بنویسید؛ زیرا هر کدام از این ابیات و عبارات به بخش‌های کوچکتری تقسیم می‌شود که مصحح برای آن نمره‌ای در نظر می‌گیرد.</p>	۱۴
۱/۵	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) وطن پرستی (۰/۵) ب) اتکا به خود (۰/۵) ج) نظم آفرینی (۰/۵)</p> <p>نکته طلایی: </p> <p>☑ در چنین سؤال‌هایی، برای پیدا کردن پاسخ درست، بهتر آن است که بیت یا عبارت را در ذهن معنی کنید. معمولاً هنگام معنی، مفهوم بیت را می‌توان دریافت.</p>	۱۵
۱	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) عدم وابستگی (۰/۵) ب: ناتوانی عقل (۰/۵)</p> <p>نقشه نهایی: </p> <p>♦ یک تیب از سؤالات درک مطلب به این شکل است که طراح برای یک بیت، دو یا چند مفهوم انتخاب می‌کند که دانش‌آموز باید از بین آن‌ها، مفهوم مناسب را برگزیند. این گونه سؤالات، کار دانش‌آموز را کمی راحت‌تر می‌کند. هرچند احتمال دارد گزینه‌ها بسیار شبیه به هم باشد. در چنین حالتی، دانش‌آموز باید با دقت بیت یا عبارت را بخواند و به مفهوم درست دست یابد.</p>	۱۶
۱/۵	<p>مصصح شو: </p> <p>الف) ابونصر مشکان (۰/۵) ب) نوشتن (۰/۵) ج) نماز ظهر (۰/۵)</p> <p>نکته طلایی: </p> <p>☑ در چنین سؤالاتی، باید با متن درس، مفهوم کلی متن و شخصیت‌های داستان آشنایی کامل داشت. بعضی از بخش‌های این گونه سؤالات، به مفاهیم کنایی و معنی لغات اختصاص دارد. آزمون وی ای پی</p>	۱۷
۲۰	موفق باشید	

